Павлоградське повстання

1930 рік

Напочатку квітня масштабне збройне повстання селян спалахує на Дніпропетровщині. В історію одне з наймасовіших в Україні антиколгоспних повстань увійшло як Павлоградське, за назвою одного з районів Дніпропетровської округи.

У березні 1930 р. ҐПУ у м. Павлоград (Дніпропетровщина) вдалось викрити підпільну групу, що готувала повстання, та арештувати два десятки її учасників. Після розгрому повстанської організації, яку очолював О. Пазінин, одному з її керівників, мешканцю с. Богданівка Кирилу Шопіну вдалося уникнути арешту. Він продовжив підготовку місцевих селян до антирадянського збройного виступу.

Центрами руху стали с. Богданівка й с. Тернівка. Групи, що стихійно формувалися в інших місцевостях, орієнтувалися на ці два села. Хоча більшість організаторів і активістів того виступу були етнічними росіянами, метою його проголосили здобуття свободи, «коли буде забрана вся Україна».

Повстання розпочалося 4 квітня і охопило села й хутори переважно Павлоградського, Близнюківського та Петропавлівського районів. Повстанці громили сільради і колгоспи. За підрахунками ҐПУ, від рук повстанців загинули 30 осіб.

Проти повстанців кинули загін ҐПУ на чолі із заступником начальника Дніпропетровського окружного відділу З. Галицьким. Їм допомагали 200 міліціонерів, зокрема й 58 кінних. Протягом 5–6 квітня вони здолали опір погано озброєних, непідготованих й слабо керованих селян.

За участь у виступі заарештували 210 осіб. 27 повстанців стратили. Більшість отримали терміни ув'язнення у концтаборах від 3 до 10 років.

Телеграма керівника ҐПУ України В. Балицького Дніпропетровському ҐПУ вжити «рішучих заходів» для придушення повстання, 6 квітня 1930 р.

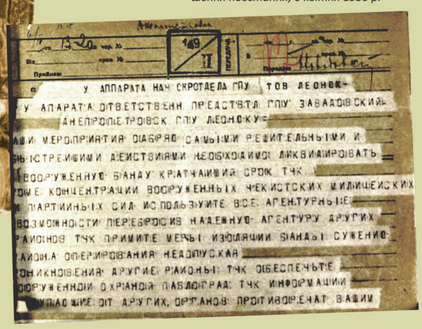

У АППАРАТА НАЧ СКРОТДЕЛА ГПУ ТОВ ЛЕОНОВ-
У АППАРАТА ОТВЕТСТВЕННЫЙ ПРЕДСТАВИТЕЛЬ ГПУ ЗАВАДОВСКИЙ
ДНЕПРОПЕТРОВСК ГПУ ЛЕОНОКУ
ЛИ МЕРОПРИЯТИЯ ОСОБЕННО САМЫМИ РЕШИТЕЛЬНЫМИ И
РЕПРЕССИЯМИ ДЕЙСТВИЯМИ НЕОБХОДИМОЕ ЛИКВИДИРОВАТЬ
ВООРУЖЕННУЮ БАНДУ КРАТЧАЙШИЙ СРОК ТЧК
ТОМЕ КОНЦЕНТРАЦИИ ВООРУЖЕННЫХ ЧЕКИСТСКИХ МИЛИЦЕЙСКИХ
И ПАРТИЙНЫХ СИЛ ИСПОЛЬЗУЙТЕ ВСЕ АГЕНТУРНЫЕ
ВОЗМОЖНОСТИ ПЕРЕБРОСИВ НАДЕЖНУЮ АГЕНТУРУ ДРУГИХ
РАЙОНОВ ТЧК ПРИМИТЕ МЕРЫ ИЗОЛЯЦИИ БАНДЫ СУВЕНИР
ЛИЗМА ОПЕРИРОВАНИЯ НЕДОПУСКАЯ
ВОЗНИКНОВЕНИЯ ДРУГИХ РАЙОНЫ ТЧК ОБЕСПЕЧЬТЕ
ОРУЖЕННОЙ ОХРАНОЙ ТЕЛЕГРАФ ТЧК ИНФОРМАЦИИ
ТЕЛЕФОНЫ ОТ ДРУГИХ ОРГАНОВ ПРОТИВОРЕЧАТ ВАШИМ

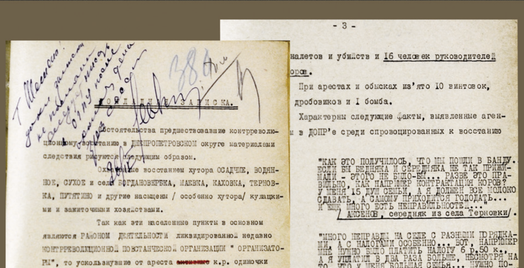

Повідомлення по прямому проводу Дніпропетровського окружного ҐПУ про повстання в Павлоградському районі, 5 квітня 1930 р.

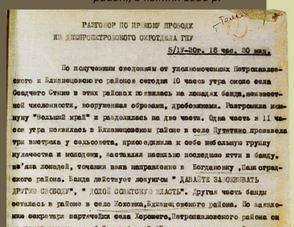

Телефонограма Дніпропетровського ҐПУ про бої із повстанцями, 6 квітня 1930 р.

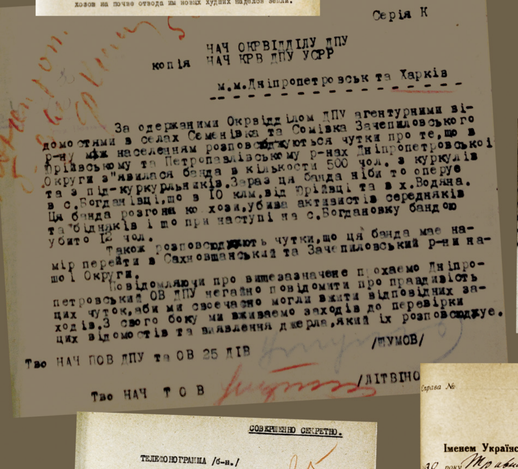

Статистична довідка Дніпропетровського ҐПУ про керівників повстання, квітень 1930 р.

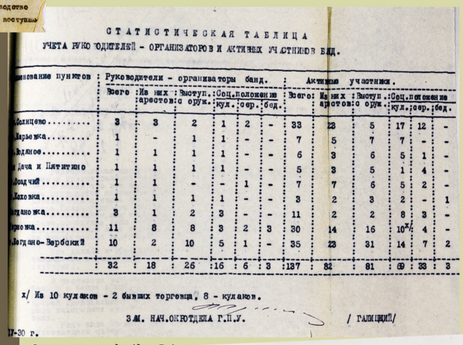

СТАТИСТИЧЕСКАЯ ТАБЛИЦА
УЧЕТА РУКОВОДИТЕЛЕЙ - ОРГАНИЗАТОРОВ И АКТИВНЫХ УЧАСТНИКОВ БАН.

Название пунктов	Руководители - организаторы банд.						Активные участники.					
	Всего	Из них: кратостью	Выступ.	Сод.положение кул.	сер.	бед.	Всего:	Из них: кратовые	Выступ.	Сод.положение кул.	сер.	бед.
Близнецово	3	3	2	1	2	-	33	13	5	17	12	-
Дерезка	1	-	1	1	-	-	7	5	7	7	-	-
Ивановое	1	1	1	1	-	-	6	3	6	5	1	-
Дуда и Пятигорье	1	1	1	1	-	-	5	3	5	1	4	-
Лозоватый	1	1	-	1	-	-	7	7	5	5	2	-
Маховка	1	1	1	1	-	-	3	2	3	2	-	1
Орлово	3	1	2	3	-	-	11	2	2	8	3	-
Орлянка	11	8	8	9	2	3	30	14	16	10	4	-
Богданово-Вербовка	10	2	10	5	1	-	35	23	31	14	7	2
	32	18	26	16	6	3	137	82	81	69	33	3

х/ Из 10 кулаков - 2 бывших торговца, 8 - кулаков.

ЗАМ. НАЧ.ОКОТДЕЛА Г.П.У. / ГАЛИЦКИЙ/

17-30 г.

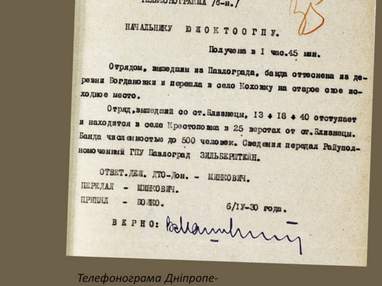

Пам'ятник жертвам Голодомору 1932—1933 р. в с. Тернівка Павлоградського району Дняпропетровської області.

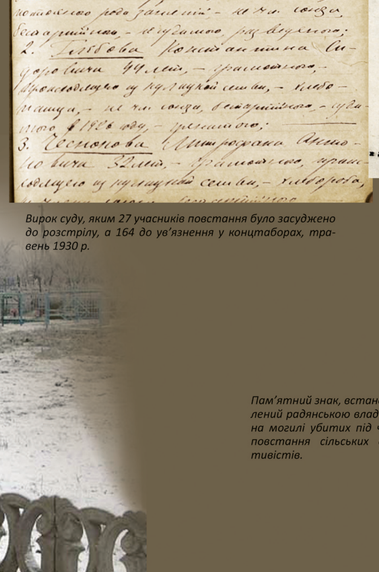

Вирок суду, яким 27 учасників повстання було засуджено до розстрілу, а 164 до ув'язнення у концтаборах, травень 1930 р.

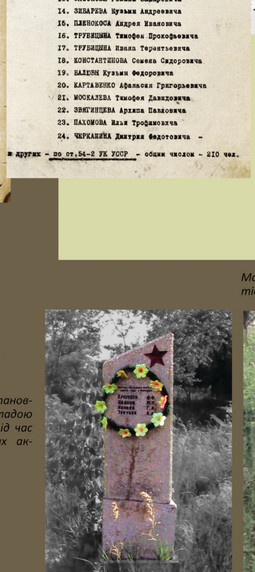

СПРАВКА.-

Об нал'етом у участников бандитского выступления и обнар
жено по следующим Розмерам о р у ж и е:

1. Охотничьих ружей	19
2. Карабинов	1
3. Обрезов	2
4. Наганов	2
5. Гранат	2
6. Шашек	5
7. Тесаков	1
8. Кинжалов	2
9. Патронташей	2
10. Сумок патронных	1
11. Патронов разных	28
12. Гильз	45

НАЧ.ОКРУГОТДЕЛА ГПУ

Довідка про вилучену у повстанців зброю. Із матеріалів кримінальної справи, квітень 1930 р.

Могила одного із сільських активістів, що загинув від рук повстанців.

Пам'ятний знак, встановлений радянською владою на могилі убитих під час повстання сільських активістів.